

Kommissionens årliga tillväxtrapport

Statsrådsberedningen

2013-12-17

Dokumentbeteckning

KOM (2013) 800

Meddelande från kommissionen Årlig tillväxtöversikt för 2014

Sammanfattning

Den 13 november 2013 presenterade kommissionen sin årliga tillväxtrapport för 2014. Rapporten utgör startskottet för den europeiska terminen 2014 för ekonomisk politisk samordning inom EU. I rapporten redogör kommissionen för sina övergripande prioriteringar för den ekonomiska politiken och sysselsättningspolitiken för de kommande 12 månaderna. Kommissionen framhåller att den största utmaningen under 2014 blir att upprätthålla reformtakten för att förbättra konkurrenskraften och säkra en varaktig återhämtning av ekonomin. Medlemsstaterna uppmanas att under 2014 återigen fokusera sina reformansträngningar på de fem prioriteringar som varit fokus för arbetet inom den europeiska terminen de senaste två åren:

- Att driva differentierad, tillväxtfrämjande finanspolitisk konsolidering
- Återställa utlåningen till ekonomin
- Främja tillväxt och konkurrenskraft
- Bekämpa arbetslösheten och de sociala konsekvenserna av krisen
- Modernisera den offentliga förvaltningen

Regeringen välkomnar rapporten i stort och stödjer det övergripande budskapet om vikten av fortsatta reformer för att förbättra konkurrenskraften och säkra en varaktig återhämtning av ekonomin. Detta förutsätter en

medvetenhet om att krisen inte är över. Europas problem är i grunden långsiktiga och strukturella. Regeringen kan på ett övergripande plan ställa sig bakom förslagen till prioriteringar för 2014 års europeiska termin.

2013/14:FPM33

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

I juni 2010 antog Europeiska rådet Europa 2020 - en strategi för smart och hållbar tillväxt för alla. I syfte att driva på ett effektivt genomförande av strategin, i linje med stabilitets- och tillväxtpakten, beslutade rådet i september 2010 att introducera en ny årscykel för styrning och granskningen av den ekonomiska politiken. Den beslutade årscykeln inleds med en europeisk termin som i sin tur inleds med att kommissionen presenterar sin årliga tillväxtrapport. Rapporten ligger sedan till grund för diskussionen vid vårtoppmötet då stats- och regeringscheferna ska lämna vägledning inför medlemsstaternas rapportering inom Europa 2020 (nationella reformprogram) och stabilitet och tillväxtpakten (konvergens- eller stabilitetsprogram). Den 13 november 2013 presenterades den årliga tillväxtrapporten för 2014.

1.2 Förslagets innehåll

I tillväxtrapporten konstaterar kommissionen att krisen har nått sin vändpunkt och att det nu finns tecken på en långsam återhämtning i EU. Kommissionen lyfter fram att den största utmaningen inför 2014 blir att upprätthålla reformtakten för att förbättra konkurrenskraften och säkra en varaktig återhämtning.

Kommissionen pekar på att kombinationen av det stärkta ramverket för ekonomisk styrning, en ny långtidsbudget som på ett bättre sätt stödjer genomförandet av Europa 2020-strategin samt gemensamma ansträngningar på EU-nivå för att fullborda den inre marknaden och den digitala agendan, tillsammans skapar rätt ramvillkor för framtida tillväxt i Europa. Medlemsstaterna uppmanas att fullt ut beakta dessa instrument i utformandet av den nationella politiken. Vidare uppmanas medlemsstaterna att under 2014 återigen fokusera sina reformansträngningar på de fem prioriteringar som varit fokus för arbetet inom den europeiska terminen de senaste två åren:

1. Att driva differentierad, tillväxtfrämjande finanspolitisk konsolidering

Kommissionen konstaterar att synbara framsteg gjorts när det gäller konsolideringen av de offentliga finanserna och att det i många fall nu går att släppa på konsolideringstakten. Samtidigt pekar kommissionen på att skuldsättningen i de flesta medlemsstaterna fortfarande är hög och att det därför är viktigt att hålla fast vid den tillväxtfrämjande och differentierade

konsolideringsstrategi som kommissionen har förespråkat. Kommissionen rekommenderar medlemsstater med ett större finanspolitiskt manöverutrymme att stimulerar privata investeringar och privat konsumtion. Långsiktiga investeringar i utbildning, forskning och innovation, energi och klimatskydd bör enligt kommissionen skyddas från budgetnedskärningar.

2. Återställa utlåningen till ekonomin

Kommissionen lyfter bland annat fram vikten av förbättring eller införande av konkursregler för företag och enskilda personer, att förbereda bankerna på nya kapitalkrav och att underlätta för företagens tillgång till finansiering. Vidare betonar kommissionen vikten av en närmare övervakning av privat skuldsättning som kan riskera att leda till en bostadsbubbla och system som tenderar att gynna lånefinansiering. Bankunionen lyfts fram som ett sätt att stärka bankernas förmåga att hantera risker i framtiden.

3. Främja tillväxt och konkurrenskraft

Kommissionen pekar på vikten av att hitta nya källor till tillväxt och konkurrenskraft på längre sikt, med kunskapsintensiva och högproduktiva verksamheter. Prioriterade åtgärder som kommissionen lyfter fram är bland annat genomförande av det tredje energipaketet under 2014 och bättre kostnadseffektivitet i stödordningarna för förnybar energi. Vidare lyfter kommissionen fram vikten av att främja en effektiv resursanvändning genom att förbättra avfallshantering, vattenförvaltning, återvinning och energieffektivitet. Ett förbättrat genomförande av tjänstedirektivet, inklusive screening av hinder för reglerade yrken lyfts fram som en viktig prioritering. Även modernisering av nationella forskningssystem i linje med målen för det europeiska området för forskningsverksamhet betonas.

4. Bekämpa arbetslösheten och de sociala konsekvenserna av krisen

Kommissionen konstaterar att krisens sociala verkningar fortsatt är mycket kännbara och att arbetslösheten ligger på en historiskt hög nivå. Den omedelbara prioriteringen bör enligt kommissionen vara att genomföra och följa upp reformer för arbetsmarknadens funktion, så att arbetsmarknadsdeltagandet kan öka. Kommissionen lyfter bland annat fram vikten av att medlemsstaterna satsar på aktiva åtgärder, genomför ”ungdomsgarantin”, fortsätter modernisera utbildningssystemen, främjar tillgång till lärlingsplatser och förbättrar de sociala trygghetssystemen.

5. Modernisera den offentliga förvaltningen

Kommissionen framhåller att de offentliga förvaltningarna i EU står inför utmaningen att leverera bättre med mindre resurser. Det handlar enligt kommissionen om att möta offentliga behov i tider med snävare budgetar,

förbättra näringslivsklimatet genom att tillhandahålla bättre tjänster till företag och medborgare samt anpassa tjänstebudet till behoven i en mer digitaliserad ekonomi. Kommissionen pekar på behovet av att förbättra samarbetet mellan olika offentliga nivåer. Man menar att fokus bör ligga på att erbjuda offentliga tjänster på nätet, minska byråkratin och att myndigheter använder it i större utsträckning.

Rapporten innehåller i år också ett avsnitt med förslag på hur den europeiska terminen bör fördjupas. Kommissionen konstaterar att den europeiska terminen, som hörnstenen i EU:s stärkta ramverk för samordning och övervakning av den ekonomiska politiken, har börjat visa resultat. Kommissionen pekar på att betydande framsteg har gjorts när det gäller finanspolitisk konsolidering och åtgärder för att reformera arbetsmarknaderna men att mer behöver göras för att förbättra produkt- och tjänstemarknadernas funktion och flexibilitet. När det gäller att fördjupa den europeiska terminen som process föreslår kommissionen att fokus bör vara på:

- stärkt nationellt ägarskap i form av t.ex. att arbetsmarknadens parter och de nationella parlamenten involveras bättre
- starkare samordning i euroländerna när det gäller t.ex. svagheter på arbets- och produktmarknaderna samt
- förbättra genomförandet av de landsspecifika rekommendationerna genom exempelvis en form av kontraktuella arrangemang i kombination med fonder som utformas för att stödja genomförandet av rekommendationerna.

Tillväxtrapporten åtföljs av en bilaga med utkast till gemensam sysselsättningsrapport samt en tjänstemannaöversikt av genomförandet av de landsspecifika rekommendationerna per varje land för de senaste tre åren.

Bilaga: Tjänstemannaöversikt av genomförandet av de landsspecifika rekommendationerna

För varje medlemsstat redogörs övergripande för huvudsakliga reformåtgärder som vidtagits under den treårsperiod som landsspecifika rekommendationer har utfärdats, inom följande fyra områden; offentliga finanser, finansiell sektor, tillväxt och konkurrenskraft samt sysselsättning och socialpolitik. De huvudsakliga utmaningarna i ljuset av 2013 års rekommendationer belyses särskilt. Kommissionen understryker att analysen är preliminär och av teknisk natur och att den slutliga utvärderingen av reformansträngningarna kommer att ske i samband med presentationen av 2014 års rekommendationer på basis av de nationella reformprogrammen och det makroekonomiska obalansförfarandet.

Bilaga: Utkast till gemensam sysselsättningsrapport

Liksom tidigare år presenteras som bilaga till tillväxtrapporten ett utkast till gemensam sysselsättningsrapport. Rapporten analyserar utvecklingen på arbetsmarknaderna i unionen och den sociala situationen liksom medlemsstaternas åtgärder för jobb och minskat utanförskap. Rapporten visar på att utvecklingen gått åt fel håll och att det kommer krävas ett kraftigt trendbrott för att nå Europa 2020-strategins mål för sysselsättning och social delaktighet. Arbetslösheten har slutat stiga men ligger på höga nivåer, långtidsarbetslösheten stiger och social utsatthet har ökat. Den genomsnittliga utvecklingen döljer dock stora skillnader mellan länder, mellan kvinnor och män och mellan olika grupper på arbetsmarknaderna. När det gäller medlemsstaternas reformarbete visar rapporten på att reformer har genomförts och planeras för att främja jobb, kompetens och delaktighet men att fortsatta reformer behövs i linje med de landspecifika rekommendationerna som rådet utfärdat. Positivt är dock att antalet unga som lämnar skolan i förtid sjunker och att arbetskraftsdeltagandet förbättrats i flera länder. Nytt för i år är att kommissionen valt, i linje med meddelandet om den sociala dimensionen av EMU, att inkludera en resultattavla som syftar till att bättre synliggöra den sociala utvecklingen inom EMU. Analysen visar på mycket stora skillnader i den sociala utvecklingen mellan nord och syd inom EU.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Förslaget har ingen direkt inverkan på svenska regler. Europa 2020-strategin bygger på den så kallade öppna samordningsmetoden.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Meddelandet har i sig ingen direkt inverkan på EU-budgeten eller medlemsstaternas budget. De fem prioriteringar som föreslås av kommissionen kan dock leda till konsekvenser i nationella budgetar, givet att medlemsstaterna väljer att agera i enlighet med prioriteringarna.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar rapporten och stödjer det övergripande budskapet om vikten av fortsatta reformer för att förbättra konkurrenskraften och säkra en varaktig återhämtning av ekonomin. Detta förutsätter en medvetenhet om att krisen inte är över. Europas problem är i grunden långsiktiga och strukturella.

Det är viktigt att alla medlemsländer lämnar de bidrag som är möjliga utifrån sina förutsättningar till en högre tillväxt på kort och lång sikt. Länderna har

olika ekonomiska förutsättningar men alla har ett ansvar att prioritera strukturella reformer.

2013/14:FPM33

Regeringen kan på ett övergripande plan fortsatt ställa sig bakom de fem föreslagna prioriteringarna för europeiska terminen 2014; 1) att driva differentierad, tillväxtfrämjande finanspolitisk konsolidering; 2) återställa utlåningen till ekonomin 3) främja tillväxt och konkurrenskraft; 4) bekämpa arbetslösheten och de sociala konsekvenserna av krisen; samt 5) modernisera den offentliga förvaltningen.

Regeringen välkomnar att ett stort utrymme ägnas den centrala roll som den inre marknaden spelar för att främja tillväxt och konkurrenskraft. Det är också positivt att tillväxtpotentialen i en grön resurseffektiv ekonomi lyfts fram.

Regeringen välkomnar även rapportens budskap om behovet av att omedelbart prioritera reformer för ökat arbetskraftsdeltagande. Regeringen välkomnar att årets tillväxtrapport tydligare än tidigare år belyser bl.a. vikten av tillgång till barnomsorg för att underlätta kvinnors arbetskraftsdeltagande. Regeringen saknar dock ett tydligare fokus på kvinnors arbetskraftsdeltagande som en betydande tillväxtresurs.

Regeringen kommer att fortsätta att betona vikten av att genomförandet av den europeiska terminen sker med respekt för medlemsstaternas befogenheter när det gäller arbetsmarknad, sociala frågor och på skatteområdet.

Regeringen stödjer ett effektivt och ambitiöst genomförande av den europeiska terminen och Europa 2020-strategin. Regeringen anser att 2014 års europeiska termin bör fokusera på ett effektivt genomförande av reformer på nationell nivå i enlighet med det som redan beslutats inom ramen för den europeiska terminen, inklusive Europa 2020.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Rapporten har inte sänts på remiss.

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Artikel 119 i EU-fördraget

Artikel 121 i EU-fördraget

Artikel 148 i EU-fördraget

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

-

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Kommissionens årliga tillväxtrapport kommer att ligga till grund för en diskussion vid Europeiska rådets möte den 20-21 mars 2014. Då ska stats- och regeringscheferna lämna vägledning inför medlemsstaternas årliga rapportering inom Europa 2020 och stabilitets- och tillväxtpakten.

Rapporten kommer dessförinnan att presenteras och diskuteras i berörda rådskonstellationer. Rapporten presenterades och berördes övergripande vid GAC den 19 november, KKR den 2-3 december, EPSCO den 10 december, EKOFIN den 10 december och GAC den 17 december. Vid Europeiska rådet i december väntas de övergripande prioriteringarna välkomnas. Under januari till mars behandlas rapporten vidare främst i EKOFIN, EPSCO och GAC men även i KKR, Miljörådet och rådet för utbildning, ungdom, kultur och idrott.

4.2 Fackuttryck/termer

Europa 2020-strategin: Utgör sedan juni 2010 EU:s gemensamma tillväxt- och sysselsättningsstrategi. Syftet med strategin är att förbättra förutsättningarna för full sysselsättning samt hållbar tillväxt för alla till år 2020. Strategin bygger på tre prioriteringar som ska förstärka varandra:

- smart tillväxt; utveckla en ekonomi baserad på kunskap och innovation,
- hållbar tillväxt; främja en resurseffektivare, grönare och konkurrenskraftigare ekonomi, samt,
- tillväxt för alla; stimulera en ekonomi med hög sysselsättning och med social och territoriell sammanhållning.

Europeiska terminen: Den europeiska terminen syftar till att öka samstämmigheten i rapporteringen och granskningen av medlemsländernas

åtgärder inom ramen för EU:s tillväxt- och sysselsättningsstrategi (Europa 2020), stabilitets- och tillväxtpakten samt förfarandet för övervakning av makroekonomiska obalanser. Den fjärde europeiska planeringsterminen inleds i november 2013 med att kommissionen i den årliga tillväxtrapporten presenterar förslag till övergripande prioriteringar för den ekonomiska politiken i EU för det kommande året.

Gemensam sysselsättningsrapport: Rapporten utarbetas med stöd av artikel 148 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, och utkast till rapport utgör en del av den årliga tillväxtrapporten som är startskottet för den europeiska planeringsterminen. Rapportens analyser grundar sig på sysselsättningsläget och den sociala situationen i EU samt på genomförandet av sysselsättningsriktlinjerna. Rapporten blir gemensam i och med rådets antagande av denna. Rapporten läggs sedan fram för Europeiska rådet.

Finanspolitisk konsolidering: Minskningar av utgifter och/eller ökning av inkomster som inte går att hänföra till förändringar i konjunktur eller demografi. Vanligtvis mäts detta som förbättring av strukturellt sparande mellan år.